

Sõna ja kultuuri suuna 2. lennu noored kirjutasid kõnekunsti kursuse raames Paul-Eerik Rummo luuletusest „Siin olen kasvanud“ inspireeritud kõned, millest valminud kollaaž kanti ette vabariigi aastapäeva aktusel. Juhendas Liina Sammul.

Siin oled kasvanud

Siin oled kasvanud. Tasasel maal.
Siit on su rahu ja tasakaal.

Munamägi on pilvepiir.
Pilv on madal ja hall nagu hiir.

Maailmapilet su kätte anti.
Maailm on lahti mõndagi kanti.

Nende seenemetsade sekka
ikka kuid tuled kui musulman Mekka.

Siin oled sündinud. Tasasel maal.
Siin on su rahu ja tasakaal.

Paul-Eerik Rummo

Lapsepõlves sõitsime pidevalt perega mööda Eestit ringi. Ükskõik kui lõbus meil erinevates linnades ka polnud, piinas mind teel küsimus, mida siis ka vanematelt pärisin: “Kuulge, millal me Eestisse jõuame?” Mul puudus tol hetkel teadmine, et Viljandi ja Pärnu ja Narva ja Haapsalu on samuti Eestis. Minu jaoks tähendas Eesti minu kodukohta, kus olin kasvanud. Pisikest aianurka kaunite toomingatega, kus hoovilastega ronisime ning piknike pidasime. Eesti tähendas hallikat merepiiri, mis kõrgete mändide vahelt paistis. Eesti tähendas minu lähedasi: ema, isa, õde, naabrimaja lustakat tüdrukut ning vastasmaja punapäist poissi.

Nüüd siis tean, et Eesti piirid ei piirdu ainult minu kodukohaga ning maailm on lahti nii mõndagi kanti. Olen seda juba omajagu avastada saanud. Hingematvaid kirikuid ning losse, teistsuguseid ja huvitavaid inimesi ning vallutamata kõrgeid mäetippe. Need ei lõppe maailmas kunagi otsa, kuid siiski naasen Eesti tasasele maale kui musulman Mekka. Mitte seepärast, et meie riik oleks uhke või võimas, vaid seetõttu, et siin on minu kodu. Kõik need mälestused minu kodukohast on mulle niivõrd armsad. Nende meenutamine rahustab ja maandab mind. Siit on tõesti minu rahu ja tasakaal.

Desiree

Siin, kodumaal sirgudes olen kujunenud vaikseks ja rahulikuks hingeks. Minus püsib tasakaal. See maa ei tõuka ega raputa, vaid hoiab kindlalt, justkui vanaema soe käsi. Rahu ja tasakaal on teadmised, et ükskõik kui kaugele elu meid ka ei viiks, siin on alati olemas kindel ja turvaline koht, kus hing saab puhata.

Eestimaa pole kõrge ega kõlav. Isamaa oma tasase pinnavormiga on mind loonud kellekski, kellel pole vaja pilvelõhkujaid, ja olen uhke, et Suur Munamägi on meie pilvepiir. Ma ei vaja palme ja liiva enda ümber, vaid oskan hoida meie mullast maad ja tihedat metsa. Ma olen tasane nagu meie esivanemad, keda ei tunnustatud rahvusena pikka aega. Meie maa ei püüa olla suur ega silmatorkav, aga ometi on temas peidus sügavus, millest kasvavad välja meie laulud, lood ja rahu.

Mirtel

Siin olen kasvanud. Siin on tekkinud minu rõõm, naer, kurbus ja nutt. Valupisarad, naer ja õnn. Siin tasasel maal, kus talvel tuiskab lumi ja suvel lõõmab päike. Sügisel kaob päike, metsaalune närtsib, aga kevadel ta naaseb ja elu sünnib taas. Rännates mööda soid, metsi, rabasid ja randu, nähes kodumaa ilu, ei ole vajagi kõrgeid mägesid ja tohutuid orge. Tunned rahu ja Munamägi on pilvepiir.

Gert

Lapsest saati olen veetnud kõik suved oma maakodus vanaisa põldude ja metsade vahel. Meil on 3 suurt tiiki, kus kuumadel päevadel end jahutamas käin, talvel aga jääaugus karastamas. Mulle meeldib, et siin, kus olen üles kasvanud hoolivad inimesed minu ümber loodusest. Mind on õpetatud, et kõik vajaliku annab meile loodus. Näiteks haigena olles tuleb juua põdrasambla teed, teha sinepi jalavanni ja süüa küüslauku meega.

Marii

Oli südasuvi, väljas hakkas hämarduma. Sõitsime ratastega läbi tumeda ja hirmutava metsa. Tundsin, kuidas vaatamata hämarusele puhus soe tuul mulle näkku ja tõi naeratuse näole. Avarale rannale jõudes oli aga täiesti tuulevaikne. Mitte ühtegi lainet merel, isegi ükski liival kasvav kõrs ei julgenud ennast liigutada. Päike oli loojumas, kuid peegeldus veel liikumatult veepinnalt ja puude latvadelt. Päike vaatab tagasi. Nii nimetas mu ema sedasama päikest puudelatvades, kui ma olin veel päris väike. Mulle meenub see iga kord.

Mariann

Üks minu parimatest lapsepõlvemälestustest on läbi metsa ujuma minnes metsmaasikate korjamine. Neid maasikakohti teadsime ainult meie ning seetõttu tegi see need hetked eriti eriliseks.

Pärtel

Kätte on antud maailmapiletid, avanenud on ukSED tundmatutesse paikadesse. Oleme rännanud kaugele mägede ja merede taha, näinud teisi kultuure ja maid. Aga kuhu me ka ei

läheks, kus me ka ei oleks, jääb meisse alati igatsus kodumaa järele. Igatsus tulla tagasi nende metsade rüppe, kus hommikuti lõhnab kaste ja seeneniidistik hoiab maapinda elus. Siin, nende vaiksete seenemetsade keskel, tunneb süda rahu.

Mirtel

Väiksena, kui läksime vanaemaga metsa seenele, suures elevuses koos nugade ja tühjade korvidega, ei olnud kindel, kas mets vohab seentest või jääd mõne kukeseenega korvi põhjas. Alati ennustati, mida on kus ja kus on mida. Metsas mööda omi radu tiirutades eraldusin tihti ja tuli hüüda, et uuesti kokku saada. Mäletan õpetust, et seent tuleb lõigata võimalikult varre alt. Mäletan küll seenele, aga mustikad, mis silma jäid, otsustati ahnusest samuti kilekotti korjata. Kõju naastes tõmmati hinge, istuti korraks maha ja võrreldi naerul näoga oma saaki. Polnud vahet, kas oli suur seenehooaeg või mindi tegema esimest luuret – läksime ikka. Nii nende seenemetsade sekka ikka kuid tuled kui musulman Mekka.

Gert

Siin olen kasvanud. Siin olen õppinud.

Siin olen kasvanud. Külmas talves, kus vaikus on sügav nagu metsa must öö. Siin olen õppinud kuuluma – maa, metsa ja mere juurde. Kuigi vahel tundub, et tasase maa all peitub vaikiv valu, tean, et see valu on olnud vundamendiks, millele on rajatud rahu ja tõeline vastupidavus.

Siin olen õppinud. Metsade süles, kus oksad ulatuvad taevani, aga juured hoiavad kindlalt maa küljes. Siin olen avastanud harituse ilu, mis on vaikne, aga rikas – justkui kivi, mille pind võib olla lihtne, aga milles peituvad sajandite lood.

Siin on oldud haavatud, kuid võidukas. Tuul ja tormid on karastanud, õpetanud seisma püsti isegi siis, kui ümberringi on vaid hall taevaskruus ja raagus puud. Olen mõistnud, et tõeline tugevus ei peitu välises hiilguses, vaid oskuses hoida väärtusi – austada maad, hoida traditsioone ja oma juuri kasta, mis ulatuvad üle aja.

See maa on mulle andnud rahu. Siin olen sirgunud. Tasasel maal, mis oma lihtsuses peidab sügavust. Siin olen kasvanud. Siin on mu rahu. Siin on mu tasakaal.

Sarah Katarina

Siin olen kasvanud. Mälestused kerkivad uduselt silmade ette viirutatuna, killustatuna. Metsatukk ja selle taustal olid väikesed mummukujulised maasikad. Maasikad olid väikeste kroonlehtede varjus peidus kui helkivad pärlid troopilises ookeanipõhjas. Nende taustal võrsus tihe ja tume ürgmets. Ürgmets oli minu jaoks eksootiline selle teadmatuse pärast. Selle pärast, et seal poldud käidud. Kuused, mis meenutasid mulle nende värvuse tõttu lõunamaist eukalüpti.

Siin kasvan tänini. Ma kõnnin mööda tuttavat tänavat. Ma näen tänavanurka, eukalüptikarva kuuski, lumevaibaga kaetud maja, tänavalaternat. Tänavalaterna valguse jõed on voolamas nagu kuld lumisel katusel. See on pildikild, mis viib mind tagasi kaugesse minevikku. See on mälestuste kauge kuma. See on perfektne illusioon, mis hägustab aja piirid. Aken mõõduvusse.

Kertu

Minu rahu ja tasakaal. Sellega meenub üks suvehommik, olin kaugel linnast, rannas. Ei olnud veel ühtegi inimest. Tuult polnud, oli palav. Lõpetasin just pika jalgrattasõidu ning jõudsin lõpuks mere äärde. Võtsin riidest lahti ja astusin mere poole. Laulev liiv jalgade all lükkab mind iga sammuga edasi vee poole. Enne merre minekut märkasin lihtsalt, kui vaikne on. Vesi on sile ja täiesti läbipaistev; sinine, pilvitu taevast peegeldab mereveest. Läksin sisse, nägin oma jalgu läbi puhta vee. Olin mõnda aega vee süeluses, tunnetades mere külalislahkust. Vaatasin horisonti, kuskil kaugel oli kuulda kajaka häält. Tulin veest välja ja otsustasin teha midagi, mida tegime sõpradega, kui olime lapsed: läksin lamama liiva peale – läbimärjana, liiv kleepub su külge ja sa tunned, kuidas see soojendab sind ja su hinge. Keha mereveest külm, hingam välja ja allun maastiku embusele. Tunnen, kuidas loodus hoiab mind. Mõistan, et tegelikult pole eluks vaja palju, muretsen liialt. Tulles rannast, olen uue hingestatuse, – uue rahu ja tasakaalu saanud.

Joann

Elasin lapsena suures kollases majas, männimetsa all. Männimets tundus lõputu ning mulle meeldis koos isaga seal jalutada. Hommikul ja õhtul oli eriline valgus ja vihmalt kodune lõhn. Mändide kõrged tüved kümblesid valguses. Usun, et just oma kodumetsas kasvas ka mu kodutunne. Mändide all oli rahu ja tasakaal. Kui tunnen, et muutun ärevaks, meenutan oma koduse metsa lõhnu ja valgust ja soe rahu tuleb mu sisse.

Lapsena sõitsime perega palju mööda Eestimaad ringi. Munamäe tipus olen käinud lausa mitu korda ja sealt alla vaadanud. Milline vaba vaade! Piiritud metsalaamad! Ilusa ilmaga on kogu maailm nagu peo peal. Rummo ütlebki ju, et Munamägi on pilvepiir. Ema hakkas üleval vaatetornis alati ühisema: “Kui siit pilvepiirilt alla vaatan...”

Nii et kui tundub, et pilved on madalad, tuleb minna Munamäele, hüüda sealt alla üle kogu isamaa ning vaadata üles, et veenduda – pilvede taga on alati päike! Ja maailm – ja kodugi – on siinsamas, peo peal.

Tui Tuul